

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kuues koda)

12. juuni 2014*

Tolliliit ja ühine tollitariifistik — Kauba, millelt tuleb tasuda imporditollimaks, tollijärelevalve alt väljaviimine — Tollivõla tekkimine

Kohtuasjas C-75/13,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Bundesfinanzhofi (Saksamaa) 11. detsembri 2012. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 14. veebruaril 2013, menetluses

SEK Zollagentur GmbH

versus

Hauptzollamt Gießen,

EUROOPA KOHUS (kuues koda),

koosseisus: koja president A. Borg Barthet (ettekandja), kohtunikud S. Rodin ja F. Biltgen,

kohtujurist: P. Mengozzi,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades kirjalikke seisukohti, mille esitasid:

— SEK Zollagentur GmbH, esindaja: *Rechtsanwalt* T. Ulbrich,

— Euroopa Komisjon, esindajad: B.-R. Killmann ja L. Keppenne,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: saksa.

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (EÜT 1992 L 302, lk 1; ELT eriväljaanne 02/04, lk 307), (muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. aprilli 2005. aasta määrusega (EÜ) nr 648/2005 (EÜT L 117, lk 13; ELT eriväljaanne 02/10, lk 239) (edaspidi „tolliseadustik”) artiklite 50 ja 203 tõlgendamist.
- 2 Eelotsusetaotlus on esitatud SEK Zollagentur GmbH (edaspidi „SEK Zollagentur”) ja Hauptzollamt Gießeni vahelises kohtuvaidluses, mis käsitleb SEK Zollagenturi taotlust, et talle makstaks tagasi tollimaks, mille tasumist temalt nõuti tollitransiidiprotseduurile suunatud asjaomase kauba tollijärelevalve alt väljaviimise põhjendusel.

Õiguslik raamistik

- 3 Tolliseadustiku artikkel 4 sätestab:

„Käesolevas seadustikus kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

- 13) *tollijärelevalve* – tolli poolt rakendatavad meetmed üldiselt, mille eesmärk on tagada tollieeskirjade ja kui see on asjakohane, tollijärelevalve all oleva kauba suhtes kohaldatavate muude normide jälgimine;
- 14) *tollikontroll* – tolli konkreetset toimingud tollieeskirjade ning teiste ühenduse ja kolmandate riikide vahel liikuvate kaupade sisenemist, väljumist, transiiti, edasitoimetamist ja eesmärgipäraselt kasutamist ning ühenduse staatust mitteomavate kaupade olemasolu reguleerivate õigusaktide nõuetekohase kohaldamise tagamiseks; sellised toimingud võivad hõlmata kauba läbivaatamist, deklareerimisandmete kontrolli ning elektrooniliste või kirjalike dokumentide olemasolu ja autentsuse kontrolli, ettevõtjate raamatupidamis- ja muude dokumentide läbivaatamist, transpordivahendite läbivaatamist, pagasi ja muu isikuga kaasas liikuva või tema juures oleva kauba läbivaatamist, ametlikke järelepärimisi ja muid samalaadseid toiminguid;
- 15) *tollikäitlus*:
 - a) kauba suunamine tolliprotseduurile;
 - b) kauba paigutamine vabatsooni või vabalattu;
 - c) kauba reeksport ühenduse tolliterritooriumilt;
 - d) kauba hävitamine;
 - e) kauba loovutamine riigile;

[...]

- 20) *kauba vabastamine* – toiming, millega toll teeb kauba kättesaadavaks eesmärkide jaoks, mis tulenevad tolliprotseduurist, millele kaup on suunatud;

[...]”.

4 Kõnealuse seadustiku artikli 37 lõige 1 näeb ette:

„Ühenduse tolliterritooriumile toodud kaup kuulub tollijärelevalve alla selle saabumisest alates. Toll võib seda kontrollida kooskõlas kehtivate õigusaktidega.”

5 Tolliseadustiku artikkel 50 sätestab:

„Tollile esitatud kaubal on esitamise järgselt ajutiselt ladustatud kauba staatus, kuni sellele määratakse tollikäitlusviis. Sellist kaupa nimetatakse edaspidi „ajutiselt ladustatud kaubaks”.”

6 Tolliseadustiku artikkel 91 näeb ette:

„1. Välistransiidiprotseduur võimaldab ühenduse tolliterritooriumil ühest punktist teise liikuda järgmistel kaupadel:

- a) ühenduseväline kaup, ilma et selle suhtes kohaldataks imporditollimaksu ja muid makse või kaubanduspoliitilisi meetmeid;

[...]

2. Lõikes 1 nimetatud kauba liikumine toimub ühel järgmistest viisidest:

- a) ühenduse välistransiidiprotseduuri alusel;

[...]”.

7 Tolliseadustiku artikkel 92 sätestab:

„1. Välistransiidiprotseduur lõpetatakse ja tolliprotseduuri haldaja kohustused loetakse täidetuks, kui protseduurile suunatud kaup ja nõutavad dokumendid esitatakse sihtkoha tolliasutuses kooskõlas kõnealust protseduuri reguleerivate sätetega.

2. Toll lõpetab protseduuri, kui tolliametnikud saavad lähtetolliasutuses ja sihttolliasutuses olevate andmete võrdlemise põhjal kinnitada, et protseduur on nõuetekohaselt lõppenud.”

8 Tolliseadustiku artikli 96 lõige 1 näeb ette:

„Printsipaal on ühenduse välistransiidiprotseduuri haldaja. Printsipaal vastutab:

- a) kauba puutumatul kujul esitamise eest sihtkohariigi tolliasutusele ettenähtud tähtaja jooksul, pöörates asjakohast tähelepanu meetmetele, mis toll on võtnud kauba identifitseeritavuse tagamiseks;

- b) ühenduse transiidiprotseduuriga seotud sätete järgmise eest.”

9 Tolliseadustiku artikli 201 lõige 1 sätestab:

„Tollivõlg impordil tekib, kui:

- a) kaup, millelt tuleb tasuda imporditollimaks, lubatakse vabasse ringlusse [...]

[...]”.

10 Tolliseadustiku artikkel 203 näeb ette:

„1. Tollivõlg impordil tekib, kui:

— kaup, millelt tuleb tasuda imporditollimaks, viiakse ebaseaduslikult tollijärelevalve alt välja.

2. Tollivõlg tekib kauba tollijärelevalve alt väljaviimise hetkel.

3. Võlgnikud on:

— isik, kes kauba tollijärelevalve alt välja viis,

[...]

— asjakohasel juhul isik, kes peab täitma kohustusi, mis tulenevad kauba ajutisest ladustamisest või tolliprotseduuri kasutamisest, millele kaup on suunatud.”

11 Tolliseadustiku artikli 236 lõige 1 sätestab:

„Impordi- või eksporditollimaks makstakse tagasi, kui on kindlaks tehtud, et selle summa tasumise ajal ei tulenenud see summa seadusest või selle summa kohta tehti arvestuskanne vastuolus artikli 220 lõikega 2.

[...]”.

12 Komisjoni 2. juuli 1993. aasta määruse (EMÜ) nr 2454/93, millega kehtestatakse rakendussätted nõukogu määrusele (EMÜ) nr 2913/92 (EÜT L 253, lk 1; ELT eriväljaanne 02/06, lk 3), (muudetud komisjoni 17. novembri 2008. aasta määrusega (EÜ) nr 1192/2008 (ELT L 329, lk 1)) artikkel 398 näeb ette:

„Isikule, kes soovib teha transiitvedusid ühenduses, esitamata transiidideklaratsioonis kirjeldatud kaupa lähetolliasutusele või muule pädevale asutusele, võib anda volitatud kaubasaatja staatus.

[...]”.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

13 Liidu tolliterritooriumile toimetati 15. jaanuaril 2010 kaubasaadetis, mille sisuks oli kaksteist jalgrattahoidjat. Kaubasaadetis ladustati ajutiselt ja asjaomase lao pidaja esitas kauba kohta tollile ülddeklaratsiooni.

14 SEK Zollagentur deklareeris 17. jaanuaril 2010 jalgrattahoidjad ühenduse välistransiidiprotseduurile. Samal päeval vabastati jalgrattahoidjad deklareeritud protseduurile suunamiseks.

15 Järgmisel päeval pidi volitatud kaubasaatja, SEK Zollagenturi poolt selleks volitatud vedaja, mitmest kaubasaadetisest, s.h asjaomastest kaupadest koosnevale tarnele ajutise ladustamise rajatisse järele minema ja toimetama selle kaubasaajale Grevenis (Saksamaa).

16 Kaubasaadetiste kohale jõudes tuvastas kaubasaaja, et jalgrattahoidjaid nende saadetiste hulgas ei ole, ja teatas sellest sihttolliasutusele.

- 17 Hauptzollamt Gießen pöördus seejärel kirja teel SEK Zollagenturi poole ja palus tal selgitada, kus jalgrattahoidjad asuvad. Nimetatud äriühing vastas, et jalgrattahoidjaid ei olnud 17. jaanuaril 2010 võimalik koormasse lisada. Ta teatas, et ajutise ladustamise rajatise pidaja ei suutnud oma lattu paigutatud saadetisi hoida nii, et need oleks võimalik üles leida ja need kõik vedajale üle anda. Seetõttu ei antud jalgrattahoidjaid vedajale üle, nii nagu ette nähtud, ja need jäid ajutise ladustamise rajatisse.
- 18 Jalgrattahoidjad lähetati uuesti 1. veebruaril 2010 pärast uue transiidiprotseduuri algatamist. Kaubasaaja suunas seejärel sihttolliasutuses need kaubad vabasse ringlusse ja tasus 2000 eurot imporditollimaksu.
- 19 Hauptzollamt Gießen esitas sama summa osas maksunõude ka SEK Zollagenturile, põhjendusel, et viimane viis kaubad tollijärelevalve alt välja ja ei esitanud neid sihttolliasutusele esimese transiidiprotseduuri käigus.
- 20 SEK Zollagentur leidis, et temalt nõutav imporditollimaks ei kuulu seaduse alusel tasumisele ja esitas selle kohta tagasimaksmise taotluse vastavalt tolliseadustiku artiklile 236. Ta väitis, et tegelikult algas transiidiprotseduur alles siis, kui kaubad tegelikult ladustaja rajatisest ära viidi, ning sõltumata laopidaja esitatud deklaratsioonist. Seega ei alanud ühenduse välistransiidi protseduur enne veo algust, nii et ainus kõnealuse tollijärelevalve alt väljaviimise eest vastutav isik on ajutise ladustamise rajatise pidaja.
- 21 Pärast seda, kui oli jäetud rahuldamata SEK Zollagenturi vaie otsuse peale, millega lükati tagasi tema esitatud tagasimaksmise taotlus, esitas ta hagi Finanzgericht Hessenile, kes jättis tagasimaksmisest keeldumise otsuse rahuldamata põhjusel, et tollimaksu ei saa tagasi maksta, kuna see kuulus seaduse alusel tasumisele. Pärast seda esitas SEK Zollagentur Bundesfinanzhofile kassatsioonkaebuse.
- 22 Neil asjaoludel otsustas Bundesfinanzhof menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas tolliseadustiku asjakohaseid sätteid, eriti selle artiklit 50, tuleb tõlgendada nii, et tolli poolt isikule heakskiidetud kohas ajutiseks ladustamiseks üle antud kaup loetakse tollijärelevalve alt välja viiduks, kui see on küll deklareeritud välistransiidiprotseduurile, kuid kavandatud veol seda väljastatud transiididokumentide alusel tegelikult siiski ei veeta ning ei esitata sihttolliasutusele?
2. Kui vastus esimesele küsimusele on jaatav, siis kas taolisel juhul tuleb isikut, kes on volitatud kaubasaatjana kauba transiidiprotseduurile suunanud, käsitleda võlgnikuna vastavalt tolliseadustiku artikli 203 lõike 3 esimesele taandele või vastavalt tolliseadustiku artikli 203 lõike 3 neljandale taandele?”

Eelotsuse küsimused

Esimene küsimus

- 23 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas tolliseadustiku artikleid 50 ja 230 tuleb tõlgendada nii, et ajutiselt ladustatud kaup tuleb lugeda tollijärelevalve alt väljaviiduks, kui see on deklareeritud ühenduse välistransiidiprotseduurile, kuid laost seda ära ei ole viidud ja sihttolliasutusele seda esitatud ei ole, samas kui transiididokumendid sihttolliasutusele esitatakse.
- 24 Kõigepealt tuleb tolliseadustiku alusel kindlaks määrata see hetk, mil lõpeb kauba ajutine ladustamine ja see kaup suunatakse ühenduse välistransiidiprotseduurile.

- 25 Sellega seoses olgu meenutatud, et tolliseadustiku artiklit 50 tuleb tõlgendada nii, et ühenduseväline kaup, mille kohta on esitatud ühenduse välistransiidiprotseduurile suunamise deklaratsioon, mille toll on aktsepteerinud, ja millel on ajutiselt ladustatud kauba staatus, suunatakse tolliprotseduurile ja sellele määratakse seega tollikäitusviis sel hetkel, mil asjaomane kaup vabastatakse (kohtuotsus *Codirex Expeditie*, C-542/11, EU:C:2013:429, punkt 55).
- 26 Seega saab selline kaup, millega on tegemist põhikohtuasjas, olla ühenduse välistransiidiprotseduuril alles pärast selle vabastamist. Kuivõrd eelotsusetaotluse esitanud kohtu edastatud andmete põhjal vabastati põhikohtuasjas kõne alla olev kaup 17. jaanuaril 2010, siis oli see kaup seega ühenduse välistransiidiprotseduurile suunatud alates sellest kuupäevast.
- 27 Vastamaks selliselt ümbersõnastatud esimesele küsimusele, tuleb välja selgitada, kas kaup, mida ladustamisrajatise territooriumilt ära ei viidud, saab tegelikult olla tollijärelevalve alt välja viidud, samas kui transiididokumendid sihttolliasutusele esitatakse.
- 28 Sellega seoses tuleb meenutada, et Euroopa Kohtu praktika kohaselt tuleb mõistet „tollijärelevalve alt väljaviimine”, mis sisaldub tolliseadustiku artikli 203 lõikes 1, käsitada mis tahes sellist tegu või tegevusetust hõlmavana, mille tulemusel takistatakse pädevat tolliasutust kas või hetkeliselt juurde pääsemast tollijärelevalve all olevale kaubale ning tolliseadustiku artikli 37 lõikes 1 ette nähtud kontrolli teostamast (kohtuotsused *D. Wandel*, C-66/99, EU:C:2001:69, punkt 47; *Liberexim*, C-371/99, EU:C:2002:433, punkt 55, ja *Hamann International*, C-337/01, EU:C:2004:90, punkt 31).
- 29 Vastavalt tolliseadustiku artiklile 96, mille kohaselt vastutab printsipaal eelkõige kauba puutumatu kujul sihttolliasutusele esitamise eest, on transiididokumendil, mille alusel ühenduse välistransiidiprotseduurile suunatud kaupa veetakse, vaieldamatult selle protseduuri nõuetekohase kulgemise seisukohalt keskne tähtsus. Seega kahjustab selle kauba kas või ajutine eraldamine protseduuri eesmärki, kui selle tagajärjel vastuolus tolliseadustiku artiklis 37 ette nähtuga on takistatud asjaomase kauba tolli mis tahes nõude korral esitamine. Selline ajutine eraldamine muudab pealegi keerukaks transiidiprotseduurile suunatud kauba identifitseerimise ja neile kohaldatud tolliprotseduuri tuvastamise (vt analoogia alusel kohtuotsus *British American Tobacco*, C-222/01, EU:C:2004:250, punkt 52).
- 30 Samasugustel asjaoludel tuleb transiididokumendi ajutist eraldamist kaupadest, mis on sellesse dokumenti märgitud, käsitada selle kauba tollijärelevalve alt väljaviimisena. Vastavalt tõlgendusele, mida Euroopa Kohus kasutas kohtuotsustes *D. Wandel* (EU:C:2001:69), *Liberexim* (EU:C:2002:433) ja *Hamann International* (EU:C:2004:90), kujutab selline eraldamine endast tegelikult tegu, mille tulemusel takistatakse pädevat tolliasutust kas või hetkeliselt juurde pääsemast tollijärelevalve all olevale kaubale ning liidu tollieeskirjades ette nähtud kontrolli teostamast (vt selle kohta kohtuotsus *British American Tobacco*, EU:C:2004:250, punkt 53).
- 31 Samuti tuleb meelde tuletada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt eeldab tollijärelevalve alt väljaviimine üksnes niisuguste objektiiivsete asjaolude esinemist nagu kauba füüsiline puudumine heakskiidetud ladustamiskohalt hetkel, kui toll kavatses asuda nimetatud kaupa kontrollima (vt kohtuotsused *D. Wandel*, EU:C:2001:69, punkt 48, ja *Liberexim*, EU:C:2002:433, punkt 60).
- 32 Seega piisab tollijärelevalve alt väljaviimise realiseerumiseks sellest, et objektiivselt võttes on välistatud kauba võimalik kontrollimine, sõltumata sellest, kas pädev asutus tegelikult kaupa kontrollib või mitte (kohtuotsus *British American Tobacco*, EU:C:2004:250, punkt 55).
- 33 Ülalesitatud kaalutlustest lähtudes tuleb esimesele küsimusele vastata, et tolliseadustiku artikleid 50 ja 230 tuleb tõlgendada nii, et ajutiselt ladustatud kaup tuleb lugeda tollijärelevalve alt väljaviiduks, kui see on deklareeritud ühenduse välistransiidiprotseduurile, kuid laost seda ära ei ole viidud ja sihttolliasutusele seda esitatud ei ole, samas kui transiididokumendid sihttolliasutusele esitatakse.

Teine küsimus

- 34 Teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas tolliseadustiku artikli 203 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et sellistel asjaoludel, millega on tegemist põhikohtuasjas, on kauba tollijärelevalve alt väljaviimise korral selle sätte alusel võlgnik isik, kes volitatud kaubasaatjana suunab selle kauba ühenduse välistransiidiprotseduurile.
- 35 Olgu meenutatud, et vastavalt Euroopa kohtu praktikale on siis, kui tollijärelevalve alt väljaviimise hetkel oli asjaomane kaup juba suunatud ühenduse välistransiidiprotseduurile, transiidiprotseduuri haldaja, kes on printsipaal tolliseadustiku artikli 96 lõike 1 tähenduses, selleks isikuks, kes peab täitma tolliprotseduuri kasutamisest tulenevaid kohustusi ja kes vastutab tollivõla tasumise eest selle seadustiku artikli 203 lõike 3 neljanda taande tähenduses, kui lõike 3 kolmes esimeses taandes sisalduvad sätted ei kuulu kohaldamisele (kohtuotsus Codirex Expeditie, EU:C:2013:429, punkt 33).
- 36 Kui aga tollijärelevalve alt väljaviimise hetkel ei olnud kaup veel suunatud ühenduse välistransiidiprotseduurile, vaid oli endiselt ajutiselt ladustatud, on tollivõla tasumise eest vastutavaks isikuks – kui tolliseadustiku artikli 203 lõike 3 kolm esimest taanet ei kuulu kohaldamisele – see isik, kes peab täitma kohustusi, mis tulenevad ajutisest ladustamisest ja kelle valduses on nimetatud kaup peale mahalaadimist edasitoimetamiseks või ladustamiseks (vt selle kohta kohtuotsused United Antwerp Maritime Agencies ja Seaport Terminals, C-140/04, EU:C:2005:556, punkt 39, ning Codirex Expeditie, EU:C:2013:429, punkt 34).
- 37 Nagu käesoleva otsuse punktis 26 on meelde tuletatud, oli põhikohtuasjas käsitletav kaup suunatud ühenduse välistransiidiprotseduurile. Seega on selle protseduuri haldaja, nimelt SEK Zollagentur, kes volitatud kaubasaatjana on printsipaal tolliseadustiku artikli 96 tähenduses, tolliseadustiku artikli 203 lõike 3 neljanda taande tähenduses tollivõla tasumiseks kohustatud isik, kui selle lõike kolmes esimeses taandes sisalduvad sätted ei kuulu kohaldamisele, millise asjaolu peab kindlaks tegema eelotsusetaotluse esitanud kohus.
- 38 Ülalesitatud kaalutlustest lähtudes tuleb teisele küsimusele vastata, et tolliseadustiku artikli 203 lõike 3 neljandat taanet tuleb tõlgendada nii, et sellistel asjaoludel, millega on tegemist põhikohtuasjas, on kauba tollijärelevalve alt väljaviimise korral selle sätte alusel võlgnik isik, kes volitatud kaubasaatjana suunab selle kauba ühenduse välistransiidiprotseduurile.

Kohtukulud

- 39 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamiseiga seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kuues koda) otsustab:

1. Nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik, (muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. aprilli 2005. aasta määrusega (EÜ) nr 648/2005) artikleid 50 ja 230 tuleb tõlgendada nii, et ajutiselt ladustatud kaup tuleb lugeda tollijärelevalve alt väljaviiduks, kui see on deklareeritud ühenduse välistransiidiprotseduurile, kuid laost seda ära ei ole viidud ja sihttolliasutusele seda esitatud ei ole, samas kui transiididokumendid sihttolliasutusele esitatakse.
2. Määruse nr 2913/92 (muudetud määrusega nr 648/2005) artikli 203 lõike 3 neljandat taanet tuleb tõlgendada nii, et sellistel asjaoludel, millega on tegemist põhikohtuasjas, on kauba tollijärelevalve alt väljaviimise korral selle sätte alusel võlgnik isik, kes volitatud kaubasaatjana suunab selle kauba ühenduse välistransiidiprotseduurile.

Allkirjad